

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจัดการกับทรัพย์สินที่ได้มีการยึดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงินและเจ้าของทรัพย์สินมิได้ขอคืนทรัพย์สิน

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) ได้มีหนังสือ ที่ ปง ๐๐๐๖.๕/๘๘๓ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อ การส่งทรัพย์สินบริษัท บริณตันกรู๊ป จำกัด ตกเป็นของแผ่นดินให้กระทรวงการคลัง สรุปความได้ว่า สำนักงาน ปปง. ได้มีคำสั่งคณะกรรมการธุรกรรม ที่ ย. ๑๓๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ให้ยึดและอายัดทรัพย์สินของกลุ่มบริษัท บริณตันกรู๊ป จำกัด เป็นธนบัตรไทยและต่างประเทศ หลายสกุลเงิน มูลค่าประมาณ ๗,๓๖๐,๗๔๙.๘๐ บาท และทรัพย์สินเครื่องใช้สำนักงานหลายประเภท รายการ มูลค่า ๔๕๔,๓๕๐ บาท โดยเชื่อว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน อันเป็นความผิดฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน ต่อมาสำนักงาน ปปง. ได้ส่งสำนวนคดีไปยังสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อพิจารณาดำเนินการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็น ของแผ่นดิน พร้อมกับแจ้งสำนักงานอัยการพิเศษฯ ว่าประสานกับพนักงานสอบสวน กองบัญชาการ ตำรวจสอบสวนกลาง แล้วมีการแยกดำเนินคดีกับผู้บริหารกลุ่มบริษัท บริณตันกรู๊ป จำกัด ในความผิด ฐานร่วมกันฉ้อโกงประชาชน พร้อมส่งทรัพย์สินในคดีดังกล่าวทั้งหมดให้พนักงานสอบสวนยึดไว้เป็น ของกลางในคดีอาญาแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่จะขอให้พิจารณาดำเนินการยื่นคำร้องต่อไปอีก จนกว่า คดีอาญาจะเสร็จสิ้น พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฯ ได้พิจารณาและดำเนินการยุติคดีนี้แล้ว

ต่อมาในระหว่างการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวน ปรากฏว่าพนักงานอัยการ มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้บริหารกลุ่มบริษัท บริณตันกรู๊ป จำกัด ในความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงประชาชน สำนักงาน ปปง. จึงได้แจ้งให้ผู้บริหารกลุ่มบริษัท บริณตันกรู๊ป จำกัด มารับทรัพย์สินในคดีดังกล่าว ทั้งหมดคืนไป แต่กลับปรากฏว่ามีการมารับคืนเฉพาะเงิน จำนวน ๗,๓๖๐,๗๔๙.๘๐ บาท ส่วนทรัพย์สินอื่นยังไม่มีผู้ใดมาขอรับคืนแต่อย่างใด และล่วงมาจนปัจจุบันเป็นเวลากว่า ๑๐ ปีแล้ว ไม่มีผู้ใดมาแสดงสิทธิเพื่อขอรับทรัพย์สินคืน ประกอบกับสำนักงาน ปปง. ไม่มีฐานในทางกฎหมายใด ที่จะเก็บรักษาทรัพย์สินดังกล่าวไว้ในอารักขาของตน และต่อไปมีแนวโน้มว่าจะเป็นภาระแก่ สำนักงาน ปปง. โดยไม่อาจทราบได้เลยว่าเจ้าของทรัพย์สินจะมาขอรับคืนเมื่อใด สำนักงาน ปปง. จึงเห็นว่า แม้ทรัพย์สินดังกล่าวจะไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๑๓๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ แต่เนื่องจากไม่มีบทกฎหมายใดมาปรับใช้กับกรณีได้โดยตรง จึงต้องนำบทกฎหมาย ที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง มาปรับแก้กรณีตามนัยมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ เมื่อทรัพย์สินรายนี้ไม่มีเจ้าของมาขอรับคืนภายในระยะเวลาที่สมควรนับแต่วันที่ส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ สำนักงาน ปปง. เก็บรักษาไว้ อีกทั้งไม่ทราบว่าใครเป็นเจ้าของ เนื่องจากบริษัทได้ปิดกิจการไปแล้ว จึงไม่มี สภาบุคคลที่จะมีสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมาย ดังนั้น โดยผลของบทบัญญัติดังกล่าว ทรัพย์สินรายนี้ ย่อมตกเป็นของแผ่นดินและต้องส่งให้กระทรวงการคลัง ส่วนขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติในการส่งมอบ

ทรัพย์สิน เมื่อไม่มีกฎหมายใดกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ กรณีจึงต้องนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการนำทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งให้กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในฐานะที่เป็นกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง

กรณีที่ทรัพย์สินที่สำนักงาน ปปง. ดูแลและเก็บรักษาไว้ดังกล่าว สูญหายและเสียหายบางส่วน สำนักงาน ปปง. เห็นว่า ลำพังปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีความเสียหายเกิดขึ้นยังไม่เพียงพอจะถือว่ามีผลกระทบละเมิดได้ เพราะการที่จะวินิจฉัยว่าผู้ที่ทำให้ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย จะต้องรับผิดชอบบุคคลใดหรือไม่ จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานในความรับผิดชอบที่จะต้องประกอบด้วย บุคคลผู้กระทำละเมิด การกระทำที่เป็นละเมิด และผู้ซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดนั้น สำหรับกรณีนี้ หากจะพิจารณาว่าบริษัท บริตันกรุ๊ป จำกัดเป็นผู้เสียหายก็ไม่อาจเป็นไปได้เพราะบริษัทดังกล่าวได้ปิดกิจการไปแล้ว จึงไม่อาจมีสภาพบุคคลที่จะมาเป็นผู้เสียหายในกรณีดังกล่าว และหากจะพิจารณาว่าแผ่นดินหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย ก็เป็นปัญหาในเชิงข้อกฎหมายเช่นกัน เนื่องจากสิทธิของแผ่นดินหรือหน่วยงานของรัฐในทรัพย์สินดังกล่าวก็ยังไม่เกิดขึ้นขณะที่มีการกระทำละเมิด (ทรัพย์สินดังกล่าวยังไม่ได้ตกเป็นของแผ่นดินในขณะที่เกิดการกระทำอันเป็นละเมิด) ดังนั้น จึงไม่อาจถือว่ารัฐหรือหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเป็นผู้เสียหายจากการกระทำดังกล่าวได้ สำนักงาน ปปง. จึงเห็นว่าคงมีหน้าที่ส่งทรัพย์สินแก่กระทรวงการคลังเพียงจำนวนและตามสภาพที่มีอยู่เท่านั้น ไม่อาจตั้งกรรมการสอบสวนความรับผิดชอบละเมิดได้เพราะไม่ปรากฏตัวบุคคลที่จะตกเป็นผู้เสียหาย

สำนักงาน ปปง. จึงขอหารือว่า สำนักงาน ปปง. จะส่งทรัพย์สินของบริษัท บริตันกรุ๊ป จำกัด ไปให้กระทรวงการคลังโดยนำมาตรา ๑๓๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการนำทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งให้กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม จะถูกต้องหรือไม่ ประการใด รวมทั้งกรณีทรัพย์สินของกลุ่มบริษัท บริตันกรุ๊ป จำกัด สูญหายหรือเสียหายบางส่วน สำนักงาน ปปง. คงมีหน้าที่ส่งทรัพย์สินให้แก่กระทรวงการคลังเพียงจำนวนและตามสภาพที่มีอยู่เท่านั้น ไม่อาจตั้งกรรมการสอบสวนความรับผิดชอบละเมิดได้เพราะไม่ปรากฏตัวบุคคลที่จะเป็นผู้เสียหาย จะถูกต้องหรือไม่ ประการใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงาน ปปง. โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงาน ปปง. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมโดยผู้แทนสำนักงาน ปปง. ได้ชี้แจงว่า สำนักงาน ปปง. ได้ส่งมอบทรัพย์สินที่ยึดและอายัดไว้ตามคำสั่งของคณะกรรมการธุรกรรม ที่ ย. ๗๗/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ และ ย. ๑๓๔/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ โดยมีเหตุเชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ให้พนักงานสอบสวนเพื่อยึดและอายัดเป็นของกลางในคดีอาญาไว้เรียบร้อยแล้ว แต่พนักงานสอบสวนไม่มีสถานที่ในการจัดเก็บทรัพย์สินดังกล่าว จึงฝากทรัพย์สินดังกล่าวให้สำนักงาน ปปง. เป็นผู้เก็บรักษาไว้ต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด^๑ ได้แก่ เงินหรือธนบัตรไทยและต่างประเทศ ใบหุ้นบริษัทต่าง ๆ ตลอดจนสรรพเอกสารที่ได้ยึดไว้ และทรัพย์สินที่เป็นเครื่องใช้สำนักงาน สำหรับเงินฝากในบัญชีธนาคารและตู้নিরায়ของผู้ต้องหาที่พนักงานสอบสวนได้แจ้ง

^๑หนังสือกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ ที่ ดช ๐๐๒๑.๘๓/๓๘๑ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

อายัดเป็นหนังสือไปยังธนาคารที่เกี่ยวข้องแล้ว ต่อมาพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องในข้อหาฐานฉ้อโกงประชาชน พนักงานสอบสวนจึงขอให้สำนักงาน ป.ป.ช. มอบคืนเงินหรือธนบัตรไทยและต่างประเทศพร้อมด้วยทรัพย์สินที่เป็นเครื่องใช้สำนักงานที่เก็บรักษาไว้ให้แก่เจ้าของต่อไป และพนักงานสอบสวนได้ถอนอายัดเงินฝากในบัญชีธนาคารและตู้รับรษณีย์ของผู้ต้องหาดังกล่าวแล้ว สำหรับใบหุ้นบริษัทต่าง ๆ ตลอดจนสรรพเอกสารจำเป็นจะต้องยึดไว้จนกว่าคดีในข้อหาพร้อมกันประกอบธุรกิจหลักทรัพย์โดยไม่ได้รับอนุญาตนั้นจะถึงที่สุด แต่ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติชี้แจงว่า พนักงานสอบสวนมิได้ให้ยึดทรัพย์สินที่เป็นเครื่องใช้สำนักงานไว้เพราะเห็นว่ามิใช่ทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดหรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๓๒^๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังกล่าวแล้วมีความเห็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ทรัพย์สินที่เป็นเครื่องใช้สำนักงานของบริษัท บรินตันกรุ๊ป จำกัด ที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ยึดและอายัดไว้ตามคำสั่งของคณะกรรมการธุรกรรม ที่ ย. ๗๗/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ และ ย. ๑๓๔/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ โดยมีเหตุเชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน และไม่มีผู้ใดมาขอรับคืนจะตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แล้วหรือไม่ หากตกเป็นของแผ่นดินสำนักงาน ป.ป.ช. จะมีแนวทางปฏิบัติในการส่งมอบให้กระทรวงการคลังโดยนาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการนำทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งให้กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลมได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า ตามมาตรา ๑๓๒๗^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด ทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิด หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยประการอื่น

^๒ มาตรา ๑๓๒ เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือลายมือหรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นหญิง ให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือหญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขอ نابุคคลใดมาอยู่ร่วมในการตรวจนั้นด้วยก็ได้

(๒) ค้นเพื่อพบสิ่งของ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยค้น

(๓) หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำต้องมาเอง เมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้ว ให้ถือเสมือนได้ปฏิบัติตามหมาย

(๔) ยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบหรือส่งมามากกล่าวไว้ในอนุมาตรา (๒) และ (๓)

^๓ มาตรา ๑๓๒๗ ภายในบังคับแห่งกฎหมายอาญา กรรมสิทธิ์แห่งสิ่งใด ๆ ซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือเกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยประการอื่น และได้ส่งไว้ในความรักษาของกรมในรัฐบาลนั้น ท่านว่าตกเป็นของแผ่นดิน ถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาภายในหนึ่งปีนับแต่วันส่ง หรือถ้าได้ฟ้องคดีอาญาต่อศาลแล้ว นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แต่ถ้าไม่ทราบตัวเจ้าของ ท่านให้ผ่อนเวลาออกไปเป็นห้าปี

ซึ่งเจ้าพนักงานยึดไว้หรือเรียกให้ส่งมาโดยชอบด้วยกฎหมายและเก็บไว้ในความรักษาของกรมในรัฐบาล หากเจ้าของมิได้เรียกเอาทรัพย์สินดังกล่าวคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันส่งไว้ในความรักษาของกรมในรัฐบาล หรือนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุดในการคดีที่มีการฟ้องคดีอาญาต่อศาลแล้ว ก็ให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดหรือที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยประการอื่น ที่จะตกเป็นของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ นั้น หมายถึงทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเก็บรักษาไว้โดยไม่มี การฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล หรือหากมีการฟ้องร้องก็ต้องเป็นกรณีที่ศาลมิได้พิพากษาให้รับหรือสั่งคืน ทรัพย์สินของกลางให้แก่เจ้าของ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๖๘/๒๕๔๕) เมื่อข้อเท็จจริงตามข้อหาหรือ ทรัพย์สินที่เป็นเครื่องใช้สำนักงานของบริษัท บริณตันกรุ๊ป จำกัด ซึ่งสำนักงาน ปปง. ได้ยึดไว้ตามคำสั่ง คณะกรรมการธุรกรรมดังกล่าวโดยเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ประชาชน อันเป็นความผิดมูลฐานตาม (๓) ของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” ในมาตรา ๓^๕ แห่ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และเมื่อพนักงานอัยการพิจารณา เห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินตาม มาตรา ๔๙^๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ อีกต่อไปและได้พิจารณา ยุติเรื่องนี้แล้ว จึงทำให้ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยประการอื่น และเป็น

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๓)

ถ้าทรัพย์สินเป็นของเสียง่าย หรือถ้าหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะ เกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้นไซ้ร ทานว่ากรมในรัฐบาลจะจัดให้เอาออกขายทอดตลาดก่อนถึงกำหนดก็ได้ แต่ก่อนที่ จะขายให้จัดการตามควรเพื่อบันทึกรายการอันเป็นเครื่องให้บุคคลผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้นอาจทราบว่าเป็นทรัพย์สิน ของตนและพิสูจน์สิทธิได้ เมื่อขายแล้วได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ถือไว้แทนตัวทรัพย์สิน

“มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใด เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาล มีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการ ต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน

ให้เลขาธิการรีบดำเนินการตามวรรคสองแล้วส่งเรื่องเพิ่มเติมไปให้พนักงานอัยการพิจารณา อีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่เพียงพอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือ บางส่วนตกเป็นของแผ่นดิน ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด ให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่ได้รับเรื่องจากเลขาธิการ และเมื่อ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดให้พนักงานอัยการและเลขาธิการปฏิบัติตามนั้น หากคณะกรรมการมิได้ วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ

(มีต่อหน้าถัดไป)

ทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเก็บรักษาไว้โดยไม่มีการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลตามมาตรา ๑๓๒๗ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อเท็จจริงจะเป็นว่าการยึดทรัพย์สินที่เป็นเครื่องใช้สำนักงานนั้นจะเป็นการยึดไว้ในคดีอาญาตามที่ผู้แทนสำนักงาน ปปง. ชี้แจง หรือไม่ได้มีการยึดไว้ในคดีอาญาตามที่ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติชี้แจงก็ตาม เมื่อจนถึงปัจจุบัน บริษัท บรินตันกรุ๊ป จำกัด หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เรียกเอาทรัพย์สินคืนจนล่วงเลยกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๓๒๗ ทรัพย์สินดังกล่าวจึงตกเป็นของแผ่นดินแล้ว สำนักงาน ปปง. จึงต้องส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่กระทรวงการคลังต่อไป

ประเด็นที่สอง กรณีทรัพย์สินของกลุ่มบริษัท บรินตันกรุ๊ป จำกัด สูญหายหรือเสียหายบางส่วน สำนักงาน ปปง. คงมีหน้าที่ส่งทรัพย์สินให้แก่กระทรวงการคลังเพียงจำนวนและตามสภาพที่มีอยู่เท่านั้น ไม่อาจตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดได้ เพราะไม่ปรากฏตัวบุคคลที่จะเป็นผู้เสียหาย จะถูกต้องหรือไม่ ประการใด คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) เห็นว่าประเด็นดังกล่าวเป็นปัญหาตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานำเสนอต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ซึ่งตั้งขึ้นตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๔๑/๒๕๕๒ เรื่อง ตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณากฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นผู้พิจารณาต่อไป

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๕)

เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดไม่ให้ยื่นคำร้องหรือไม่วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดระยะเวลา และได้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการตามวรรคสามแล้ว ให้เรื่องนั้นเป็นที่สุด และห้ามมิให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลนั้นในทรัพย์สินเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญซึ่งน่าจะทำให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินของบุคคลนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ และในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าไม่มีผู้ใดขอรับคืนทรัพย์สินดังกล่าวภายในสองปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดไม่ให้ยื่นคำร้องหรือไม่วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดระยะเวลา ให้สำนักงานดำเนินการนำทรัพย์สินนั้นส่งเข้ากองทุน และในกรณีที่มิได้ผู้มาขอรับคืนโดยใช้สิทธิขอรับคืนตามกฎหมายอื่นซึ่งสามารถทำได้ถึงแม้จะเกินกว่ากำหนดสองปี ให้สำนักงานส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้มาขอรับคืน หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงินจากกองทุนแทน หากยังไม่มีผู้มารับคืนเมื่อล่วงพ้นยี่สิบปี ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ การเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินหรือเงินในระหว่างที่ยังไม่มีผู้มารับคืนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อศาลรับคำร้องที่พนักงานอัยการยื่นต่อศาลแล้ว ให้ศาลสั่งให้ปิดประกาศไว้ที่ศาลนั้น และประกาศอย่างน้อยสองวันติดต่อกันในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นเพื่อให้ผู้ซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอถอนคดีคำสั่งกับให้ศาลสั่งให้ส่งสำเนาประกาศไปยังเลขาธิการเพื่อปิดประกาศไว้ที่สำนักงานและสถานีตำรวจท้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ และถ้ามีหลักฐานแสดงว่าผู้ใดอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน ก็ให้เลขาธิการมีหนังสือแจ้งให้ผู้นั้นทราบเพื่อใช้สิทธิดังกล่าว การแจ้งนั้นให้แจ้งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งสุดท้ายของผู้นั้นเท่าที่ปรากฏในหลักฐาน

ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้ามีเหตุสมควรที่จะดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานนั้นดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายก่อน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนสำนักงาน ปปง. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง^๖ กำหนดให้สำนักงาน ปปง. มีอำนาจหน้าที่ในการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดได้ตามคำสั่งของคณะกรรมการธุรกรรม เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือศาล แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนั้นนับตั้งแต่วันที่สำนักงาน ปปง. ดำเนินการยึดทรัพย์สินที่เป็นเครื่องใช้สำนักงานของบริษัท บรินตันกรุ๊ป จำกัด ตามคำสั่งคณะกรรมการธุรกรรม ที่ ย. ๗๗/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ และ ที่ ย. ๑๓๔/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ สำนักงาน ปปง. ในฐานะผู้ครอบครองทรัพย์สินดังกล่าว จึงมีภาระหน้าที่ในการดูแลรักษาและจัดการกับทรัพย์สิน ทั้งนี้ เพื่อให้มีทรัพย์สินไว้ใช้เป็นพยานหลักฐานหรือเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือเพื่อที่จะสามารถส่งมอบทรัพย์สินคืนให้แก่บริษัท บรินตันกรุ๊ป จำกัด หรือผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้เมื่อมีการเรียกคืน กรณีที่ไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด หรือเพื่อที่จะส่งมอบทรัพย์สินให้แก่กระทรวงการคลัง กรณีที่ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๒๗^๗ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แล้วแต่กรณี

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ทรัพย์สินที่เป็นเครื่องใช้สำนักงานของบริษัท บรินตันกรุ๊ป จำกัด ซึ่งสำนักงาน ปปง. ยึดไว้และอยู่ในความครอบครองของสำนักงาน ปปง. ได้สูญหายหรือเสียหายบางส่วน กรณีจึงถือได้ว่าสำนักงาน ปปง. ได้รับความเสียหาย และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. ดังนั้น สำนักงาน ปปง. จึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้น เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องหาต้องชดใช้ตามข้อ ๘^๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อไป

(นายอัชพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๕๕

^๖ มาตรา ๕๗ การเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรม เลขาธิการ หรือศาลแล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งยึดหรืออายัดไว้ตามหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

^๗ ๓๓

^๘ ๓๓

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๘ ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องหาต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย